

ZAKON O OSOBNOJ ASISTENCIJI U PRAKTIČNOJ PRIMJENI

Hrvatski savez udruga invalida rada

Iva Karakaš, bacc. admin. publ.
Zagreb, 2026.

ZAKON O OSOBNOJ ASISTENCIJI

- Zakon o osobnoj asistenciji (NN 71/23) je temeljni zakon Republike Hrvatske kojim se po prvi put sustavno uređuje pravo osoba s invaliditetom i djece s teškoćama na personaliziranu podršku. Zakon definira korisnike, pružatelje usluga, financiranje te omogućava pomoć u svakodnevnim aktivnostima, uključujući mobilnost i njegu.
- od 1. srpnja 2023.
- Temelji se na načelima neovisnog života, jednakih mogućnosti i socijalne uključenosti osoba s invaliditetom. Njegov cilj je osigurati podršku osobama s invaliditetom kroz uslugu osobne asistencije kako bi mogle živjeti samostalnije, sudjelovati u svakodnevnim aktivnostima i biti ravnopravno uključene u društvo. Također uređuje uvjete za ostvarivanje prava na osobnu asistenciju, način pružanja usluge te prava i obveze korisnika i pružatelja usluge.

Osobna asistencija je donošenjem Zakona o osobnoj asistenciji 2023. godine postala zakonsko pravo:

- povećan broj sati korištenja usluge
 - povećana cijena sata usluge za 50%
 - veći broj korisnika usluge
-
- Financiranje iz državnog proračuna osigurava pravedniji, stabilniji i učinkovitiji sustav osobne asistencije. Umjesto da se osobe s invaliditetom, koje su najranjivije skupine društva, suočavaju s nesigurnošću i prekidima usluga, država preuzima odgovornost i jamči trajnu podršku za one kojima je najpotrebnija.

POVEĆAN BROJ KORISNIKA

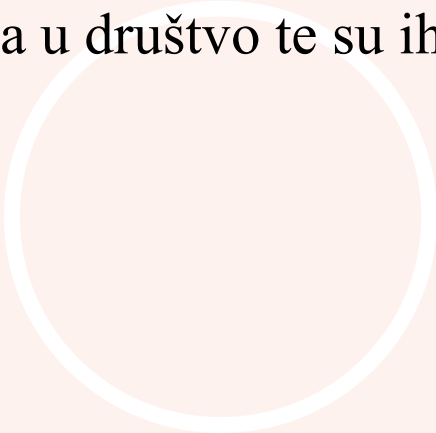
- 2016. godine usluga osobne asistencije provodila se projektno za **409 korisnika** – osoba s najtežim stupnjem i vrstom invaliditeta
- 2025. godine, donošenjem Zakona i financiranjem iz državnog proračuna, Rješenje o ostvarenom pravu na uslugu osobne asistencije dobilo je **8.050 osoba** s najtežim stupnjem i vrstom invaliditeta.
- Donošenjem Zakona o osobnoj asistenciji usluga je prešla iz projektnog, ograničenog modela u sustavno pravo financirano iz državnog proračuna. Time je znatno povećana dostupnost usluge. To pokazuje koliko je zakonsko uređenje važno jer omogućuje stabilnost, kontinuitet podrške i veće uključivanje osoba s invaliditetom u svakodnevni život i društvo.

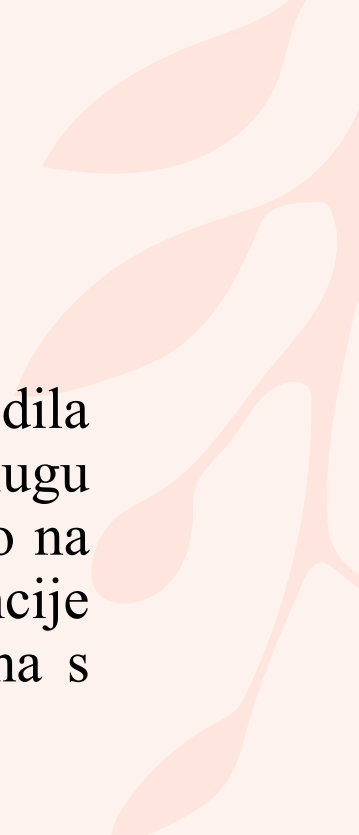
Uvođenjem Zakona broj korisnika osobne asistencije povećan je gotovo 20 puta, čime je tisućama osoba s najtežim invaliditetom omogućena veća samostalnost i uključenost u društvo.

ODLUKA USTAVNOG SUDA

- Ustavni sud ukinuo je ograničenja Zakona o osobnoj asistenciji koja su navodila kako pravo na osobnog asistenta ne mogu ostvariti oni koji ostvaruju uslugu pomoći u kući te oni čiji roditelj ili drugi članovi obitelji imaju priznato pravo na status roditelja njegovatelja. Mogućnost korištenja usluge osobne asistencije zakonski se do sada uvjetovala nekorištenjem drugih oblika podrške osobama s invaliditetom.
 - 16. prosinca 2025. Ustavni sud ukinuo je pojedine odredbe Zakona
 - Ustavni suci smatrali su da su pojedine odredbe diskriminatorne te da onemogućuju Ustavom jamčenu uključenost svih pojedinaca u društvo te su ih stoga ukinuli.
-

-
-
-
- Ukida se ograničenje na osobe „koje su navršile 18 godina“ (čl. 12.; čl. 5. st. 1. t. 11.)
 - Ukinute zapreke za priznavanje prava na osobnu asistenciju (čl. 13.)
 - Nova regulacija uvjeta za osobne asistente radi detaljnije regulacije postupka stručnog usavršavanja osobnog asistenta (uz odgodu od 1 godine) (čl. 18.)
 - Ukida se propisani raspon i maksimalan broj sati usluge koju može ostvariti korisnik usluge osobne asistencije (čl. 34.). Smatraju kako je ograničenje za one s najtežim dijagnozama na maksimalno 352 sata mjesečno, što je 12 sati dnevno – životno ugrožavajuće.
 - Pravo na uslugu od prvog dana korištenja (čl. 54.)

TKO IMA PRAVO NA USLUGU OSOBNE ASISTENCIJE

- Provedba odluke Ustavnog suda:
- Proširenje kruga korisnika:
- Djeca do 18 godina imaju pravo na uslugu osobnog asistenta
- Uslugu osobnog asistenta mogu koristiti djeca i odrasli, uključujući: korisnike usluge pomoći u kući, osobe s invaliditetom čiji roditelj ili drugi članovi obitelji ostvaruju pravo na status roditelja njegovatelja/njegovatelja u skladu sa Zakonom o socijalnoj skrbi, kao i korisnike čiji članovi obitelji imaju status njegovatelja na temelju drugih propisa (HRVI), korisnike usluge pomoćnika u nastavi

- Uslugu osobne asistencije mogu koristiti osobe s tjelesnim, intelektualnim ili mentalnim oštećenjem kod koje je utvrđen treći ili četvrti stupanj težine invaliditeta – oštećenja funkcionalnih sposobnosti prema propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja
- Pravo na uslugu osobne asistencije priznaje se osobama kod kojih je utvrđen treći stupanj (ako su prepreke i poteškoće u odnosu na rad velike, odnosno teške i ocijenjene su od 50 % do i uključujući 95 %) ili četvrti stupanj (ako su prepreke i poteškoće u odnosu na rad potpune i ocijenjene su od 96 % do 100%)

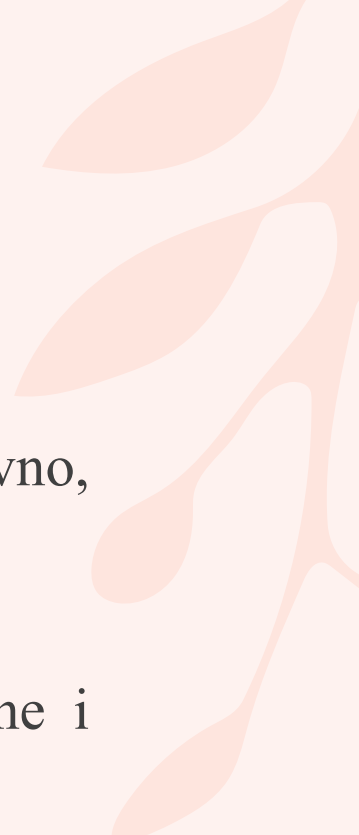
BARTHELOV INDEKS

- Osim Liste procjene potreba, stupnja tijelesnog oštećenja i statusa u obitelji (da li osoba živi sama ili u obitelji), za odobrenje satnice iznimno je bitan Barthelov indeks.
- Barthelov indeks je ljestvica koja se koristi za procjenu funkcionalne sposobnosti osobe u obavljanju osnovnih aktivnosti svakodnevnog života. Ovaj indeks se često koristi kod određivanja satnice osobne asistencije jer pomaže u objektivnoj procjeni koliko je osoba samostalna ili koliko joj je potrebna pomoć.
- Procijenjuje 10 osnovnih aktivnosti (prehrana, kupanje, osobna higijena, odijevanje, korištenje wc-a, kontrola stolice i mokrenja, kretanje/transferi, hodanje, odnosno vožnja u invalidskim kolicima, penjanje po stepenicama

-
-
- Navedenih 10 osnovnih aktivnosti boduje se na način da je maksimalni broj bodova 100 te označava potpunu samostalnost.
 - Što je niži rezultat, to osoba ima veću razinu ovisnosti o pomoći.
 - Barthelov indeks utječe na satnicu osobne asistencije na način da osobe s nižim bodovima trebaju više sati asistencije, osobe s umjerenim bodovima mogu trebati djelomičnu asistenciju (npr. 4-6 sati dnevno), osobe s visokim bodovima mogu biti gotovo samostalne i trebati minimalnu asistenciju (npr. nekoliko sati tjedno)
-

OPSEG USLUGE I PROCJENA POTREBA

- Fleksibilniji opseg usluge – prema stvarnim potrebama korisnika
 - Maksimalan broj sati usluge osobne asistencije povećan je na 24 sata dnevno, ovisno o individualnoj potrebi korisnika
 - Pri određivanju broja sati uzimat će se u obzir:
 - - stupanj težine invaliditeta i oštećenja funkcionalnih sposobnosti, materijalne i socijalne okolnosti korisnika, specifične individualne potrebe korisnika
 - Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike donijet će novi Pravilnik u roku od 60 dana, uključujući:
 - novi sastav i način rada komisija
 - nove liste procjene potreba
-

POSTOJEĆI KORISNICI USLUGE OSOBNE ASISTENCIJE

- Kontinuitet prava i zaštita korisnika
- Pravo na uslugu osobne asistencije priznaje se od dana izvršnosti rješenja kojim se korisniku utvrđuje pravo na korištenje usluge.
- Punoljetni korisnici koji su koristili uslugu osobne asistencije na dan 19. prosinca 2025. godine nastavljaju koristiti uslugu bez prekida, sve do donošenja novog izvršnog rješenja kojim će se pravo uskladiti s važećim propisima.
- Hrvatski zavod za socijalni rad pokreće postupak po službenoj dužnosti radi usklađivanja priznatog broja sati usluge osobne asistencije s odredbama ove Uredbe. Postupak je potrebno pokrenuti najkasnije u roku od šest mjeseci od donošenja Pravilnika.
- U slučaju da se u postupku utvrdi veći broj sati usluge osobne asistencije, razlika u broju sati priznaje se na zahtjev korisnika ili njegova zakonskog zastupnika.

PROVEDBA USLUGE OSOBNE ASISTENCIJE U HRVATSKOM SAVEZU UDRUGA INVALIDA RADA (HSUIR)

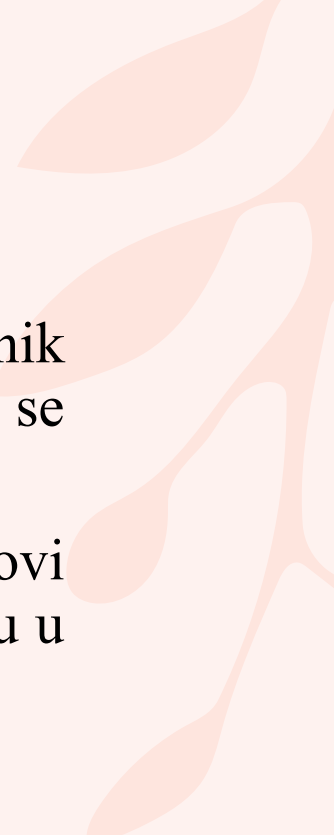
- Hrvatski savez udruga invalida rada (HSUIR) pruža uslugu osobne asistencije osobama s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta.
- S pruženjem navedene usluge započeli smo 2010. godine. Tada je pokrenut pilot-projekt osobne asistencije, koji je kasnije postao trajni program zahvaljujući financiranju iz državnih i europskih fondova. 1. ožujka 2024. godine HSUIR je krenuo sa Zakonskom provedbom osobne asistencije.
- Svi potencijalni korisnici koji udovoljavaju uvjetima slobodno se mogu javiti Savezu radi uputa i informacija, te ukoliko su zainteresirani odabrati Savez kao pružatelja usluga.
- Savez trenutno pruža uslugu za 24 korisnika, te zapošljava 25 osobnih asistenata.

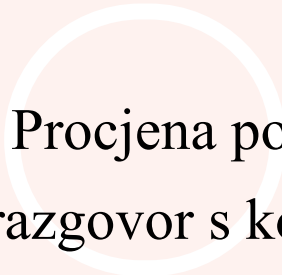
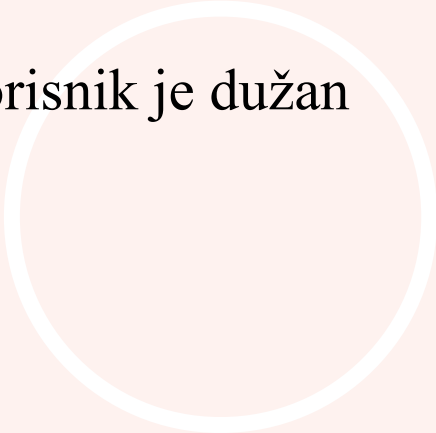

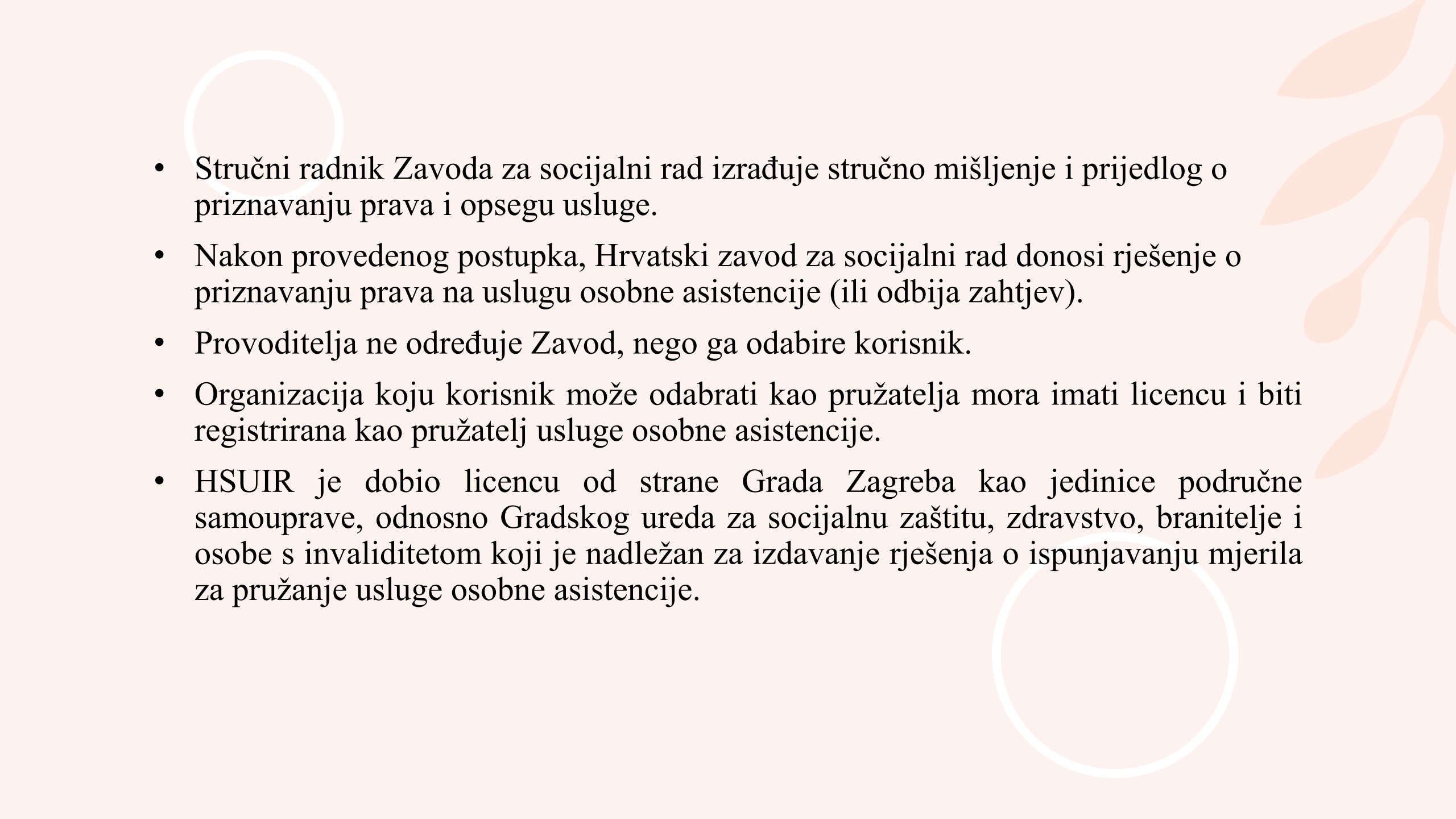
POSTUPAK OSTVARIVANJA PRAVA:

1. ODABIR PRUŽATELJA USLUGE

- Postupak za priznavanje prava na uslugu osobne asistencije pokreće se na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti.
 - Potrebu za uslugom osobne asistencije koju pruža osobni asistent, broj sati usluge te opravdanost pružanja usluge od strane člana obitelji procjenjuje Komisija za procjenu potrebe korisnika na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom i druge dokumentacije.
 - Stručni radnik zavoda prikuplja i provjerava potrebnu dokumentaciju, najčešće:
 - nalaz i mišljenje o vrsti i stupnju invaliditeta
 - medicinsku dokumentaciju
 - dokaz o prebivalištu
 - druge dokumente potrebne za procjenu prava.
-

-
-
-
- Komisija izrađuje Listu procjene potreba za svakog korisnika.
 - Komisiju čine socijalni radnik i psiholog kao stručni radnici Zavoda i predstavnik organizacije civilnog društva korisničke skupine kojoj pripada osoba za koju se traži usluga. Članove Komisije imenuje Zavod.
 - Od početka provedbe Zakona zaposlenici Saveza uključeni su kao članovi Komisije, odnosno stručni suradnici iz organizacija civilnog društva, te sudjeluju u procjeni potreba korisnika.
 - Kao članovi Komisije sudjelovali smo u procjeni potreba korisnika s područja
 - Zavoda za socijalni rad područni ured Susedgrad
 - Zavoda za socijalni rad područni ured Trešnjevka

-
-
-
- Procjena potreba za podrškom u svakodnevnom životu uključuje:
 - razgovor s korisnikom,
 - procjenu funkcionalnih sposobnosti,
 - terenski obilazak doma korisnika.
 - Na temelju procjene utvrđuje se:
 - treba li korisniku osobna asistencija
 - koliko sati asistencije će se korisniku pružati.
 - Prilikom posjete Komisije pri procjeni potreba korisnika, korisnik je dužan odabrati Udrugu koja će mu provoditi uslugu.

-
- Stručni radnik Zavoda za socijalni rad izrađuje stručno mišljenje i prijedlog o priznavanju prava i opsegu usluge.
 - Nakon provedenog postupka, Hrvatski zavod za socijalni rad donosi rješenje o priznavanju prava na uslugu osobne asistencije (ili odbija zahtjev).
 - Provoditelja ne određuje Zavod, nego ga odabire korisnik.
 - Organizacija koju korisnik može odabrati kao pružatelja mora imati licencu i biti registrirana kao pružatelj usluge osobne asistencije.
 - HSUIR je dobio licencu od strane Grada Zagreba kao jedinice područne samouprave, odnosno Gradskog ureda za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom koji je nadležan za izdavanje rješenja o ispunjavanju mjerila za pružanje usluge osobne asistencije.

- Licencu mogu zatražiti i dobiti:
 - udruge osoba s invaliditetom
 - ustanove socijalne skrbi
 - vjerske zajednice
 - druge pravne osobe registrirane za pružanje socijalnih usluga
 - obrtnici ili druge fizičke osobe ako ispunjavaju uvjete.
- Rješenje Ured donosi temeljem nalaza Povjerenstva za utvrđivanje ispunjenosti mjerila za pružanje usluge osobne asistencije kojeg je imenovao gradonačelnik.
- HSUIR je dobio limitirani broj sati za pružanje usluge koji iznosi 3960 sati mjesečno, te je ispunio sve minimalno tehničke uvjete koji su bili potrebni.

2. ODABIR OSOBNOG ASISTENTA

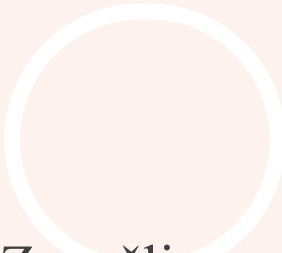
- Osobni asistent je fizička osoba zaposlena kod pružatelja usluge osobne asistencije koja osobi s invaliditetom pruža pomoć i podršku u svakodnevnim aktivnostima poštujući uputu korisnika o načinu pružanja pomoći i podrške u svrhu osiguravanja kvalitetnije usluge.
 - Većinom osobni asistent u svom radu neizbježno postaje član obitelji korisnika, prijatelj s kojim se dijele dobri i loši trenuci. Osoba koja pomaže u svladavanju prepreka.
-
-

3. ULOGA OSOBNOG ASISTENTA

- pomoć i pratnja u socijalnim aktivnostima,
- omogućavanje mobiliteta i kretanja
- obavljanje kućanskih poslova i organiziranje prehrane
- pomoć pri obavljanju administrativnih poslova
- održavanje osobne higijene
- pomoć pri rukovanju pomagalicama

- Uvjeti za osobnog asistenta:
- punoljetna zdravstveno sposobna osoba koja ima završen program obrazovanja odraslih (osposobljavanja) za osobnog asistenta i:
- najmanje razinu obrazovanja 4.1 ili 4.2 Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (u daljnjem tekstu: HKO) ili
- najmanje razinu obrazovanja 1 HKO-a i završen program za stjecanje odgovarajuće kvalifikacije ili skupova ishoda učenja za zanimanje njegovatelj.
- U slučaju da kandidat nema završen program obrazovanja odraslih (osposobljavanja) za osobnog asistenta, isti je dužan završiti u roku od 3 mjeseca po zapošljavanju.
 - molbu i životopis
 - potvrda o nekažnjavanju ne starija od 30 dana,
 - presliku svjedodžbe ili diplome o stečenom zvanju,
 - presliku osobne iskaznice te potvrdu o stažu.
- Prije sklapanja Ugovora o radu, odabrani kandidati će biti upućeni na medicinu rada (liječnički pregled).
- Po dostavljenom Uvjerenju o zdravstvenoj sposobnosti, poslodavac će sklopiti ugovor s kandidatima koji zadovoljavaju uvjete propisane natječajem.

-
-
- Zapošljavanje osobnih asistenata:
 - sklapa se Ugovor o radu za korisnika kojem će biti pružena usluga
 - Ugovor o radu sklapa se za obavljanje posla na izdvojenom mjestu rada (u domu korisnika)
 - osobni asistenti dužni su mjesečno dostaviti provoditelju plan rada i evidenciju rada, temeljem koje se računa plaća osobnog asistenta.
 - Svi potencijalni korisnici koji udovoljavaju uvjetima slobodno se mogu javiti Savezu radi uputa i informacija, te ukoliko su zainteresirani odabrati Savez kao pružatelja usluga (do ispunjenja odobrenog broja sati).
-

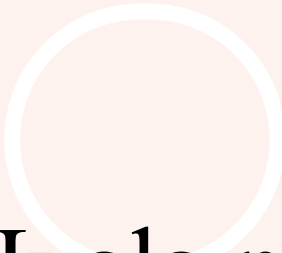
- **Osobni asistenti u HSUIR-u:**

- zapošljavanje na pola ili puno radno vrijeme (ovisno o odobrenoj satnici)
- mogućnost zapošljavanja na neodređeno vrijeme
- puna naknada troškova prijevoza u visini mjesečne karte
- naknada za topli obrok
- zapošljavanje umirovljenika
- Svaki osobni asistent dužan je završiti program obrazovanja odraslih (osposobljavanja) za osobnog asistenta
- Program obrazovanja provodi se putem vaučera Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kod izabranog pružatelja obrazovanja. Obrazovanje kombinira online predavanja i praktični rad. Po završetku se polaže ispit i dobiva certifikat.
- Program osigurava potrebne kompetencije za rad u različitim okruženjima, omogućujući polaznicima pružanje sveobuhvatne potpore osobama s invaliditetom, uz poštovanje sigurnosnih i etičkih standarda.

ZAKLJUČAK

- *Osobna asistencija nije samo usluga – ona je temelj inkluzivnog društva koje prepoznaje i podržava pravo svakog pojedinca na dostojanstven, samostalan i kvalitetan život.*
-
-

Hvala na pozornosti!

Hrvatski savez udruga invalida rada

Iva Karakaš; izvršna direktorica

01/4829-295

info@hsuir.hr

Hrgovići 47, 10 104 Zagreb

